

Előfizetési árak:

Egész évre . 20 kor. — fill.
Félévre . . 10 > — >
Negyedévre . 5 > — >
Egy hóra . . 1 > 70 >
Egyes szám ára 8 fillér

Kiadóhivatal:

Mária-utca 1. sz.
hol az előfizetések és a hirdetések elfogadtnak.

Szerkesztői iroda:

Mária-utca 1. sz.
első emelet,
hová a lap szellemi részét
illető minden közlemény in-
tézendő.

Kéziratot

vissza nem adunk

PÉCSI FIGYELŐ

POLITIKAI NAPILAP.

Állam az államban.

Pécs, 1900. szeptember 5.

A hatvanhetes kiegyezés megszűntette — legalább a papíron — az egységes osztrák öszbirodalmat s ennek helyébe a dualisztikus államszervezetet léptette. Nagy bajban volt akkor Ausztria s hogy az öszbirodalmi eszme letéteményesei a papíros dualizmus elől ideiglenesen visszavonultak, csak az akkori viszonyok kényszerítő nyomásának tulajdonítható. Nem adták azonban föl a reményt, hogy adandó alkalommal ismét előtérbe nyomuljanak s a két állam papírosalkotmányát egyszerűen sutba lökjék.

Ezért ragaszkodtak oly szívós kitarással legbiztosabb erősségükhöz, a hadsereg közösségének fenntartásához, mert tudták, hogy régi jelszavuk: „in deinem Lager ist Österreich“ csak a dualisztikus államformával szemben nyer igazi aktualitást. Ha már a polgári állam a maga belső ügyes-bajos dolgaira nézve két részre vált, legyen legalább egy harmadik állam az egységes birodalmi hadsereg képében, amely képviselje és megőrizze kebelében az osztrák öszbirodalmat s a külön polgári államokkal csak annyiban tartson összeköttetést, hogy ezek pénzt és emberanyagot szolgáltatassanak neki.

Ezt a tudatot, ezt a szellemet verték bele a közös hadseregbe, a mely éppen azért az öszbirodalom képviselőjének tartja magát, a dualizmusnak megfelelő külön államiságot sem nem respektálja, sem megérteni nem képes és azért minduntalan összeütközésbe jön nemcsak a polgári társadalom egyes tagjaival, ami nemzeti hadseregeknél is elő szokott fordulni, hanem magával a törvényesen elismert magyar államisággal is.

Hogy egyebet ne említsünk, itt van a „hier“-rel való jelentkezés kínos ügye, mikor magyar állampolgárokat sorra csukattott le a katonai állam, mert ezek a saját államuk nyelvét használták az ellenőrzési szemlék alkalmával. Csak a magyar állam teljes ignorálásával volt lehetséges a magyar „jelen“ szóval való jelentkezést egy kalap alá fogni a csehnek „zde“ jelentkezésével. Katonáék előtt csak egy állami nyelv van s ez a német, minden más csak

legfőleg regimentsprache lehet, de hogy Magyarországon a magyarnak, mint állami nyelvnek mások a jogai, mint Csehországban, Ausztria tartományában a csehnek, az már az osztrák katonai fölfogás körén kívül esik.

A hadsereg külön állami öntudatából folyik aztán az a semmibe vétele a polgári társadalomnak, a melylyel a hadsereg tisztikarának előkelő tagjai, sőt hatóságai is tetszelegnek maguknak. Hasztalan rendelni törvényt és törvényes rendeletet, hogy a magyarországi közhatóságokkal az itteni katonai hatóságok magyarul levelezzenek, katonáék nem ismerik el a magyar állam törvényét, következetesen németül leveleznek a magyar hatóságokkal s bizony fehér holló számba megy az az alsó-lendvai kir. albiró, aki vissza meri utasítani a katonai hatóság német átíratát és figyelmezteti arra, hogy a törvény intézkedéseire minden hatóság, tehát a katonai hatóság is alkalmazkodni tartozik.

Mit szólunk hát a magyar államnak ahhoz a brutális megsértéséhez, a melynek híre épen most érkezik. A debreceni gyalogezred parancsnoka is érzi magában a külön katonai állam nagyhatalmu képviselőjét s mikor gyakorlatozás közben szükség van egy faluban irodahelyiségre, nem fordul azért az illetékes polgári hatósághoz, mert hisz az a polgári hatóság olyan államnak a közege, amelyet ő nem ismer el, hanem rendelkezik maga s mivel kezében a fegyveres hatalom, hát kidobhatja a békés polgárt jogos birtokából, hogy a helyébe ülhessen.

Véletlenül azonban annak a polgári államnak is van fegyvere s a magy. kir. csendőrség megakadályozza a katonai erőszakot, a miért persze a katonai állam képviselője, a nagyhatalmu ezredes ur szörnyen dühös s a mikor az őrsvezető megmagyarázza neki, hogy a m. kir. csendőrségnek hivatása megvédelmezni az állampolgárok személyét és vagyonát az erőszak ellen, akkor azzal torkolja le a törvény örét, hogy ő *nem ismer magyar állampolgárokat, se magyar királyi csendőrséget.*

És nagyon téved az, a ki az ilyen brutalitást egyéni hibából eredőnek hinné. Rendszer ez, annak a rendszernek a folyománya, a mely a külön államiságot ösz-

biradalmi intézményekkel hazudtolja meg az állami szervezetnek éppen azokban az ágaiban, a melyekben valamely állam erejének kellene nyilvánulnia.

Mert az öszbirodalmi hadsereg sokkal nagyobb joggal tarthatja magát államnak, mikor az ő kezében van a fegyveres hatalom, a melyhez a polgári állam a pénzt és embert tartozik szolgáltatni, de rendelkezni nem rendelkezhetik fölötte, mint az u. n. magyar állam, a mely a saját polgárai fölötte is csak addig rendelkezhetik, míg a katonai státusnak másképp rendelkezni nem tetszik és a saját törvényeinek nemcsak idegen támadás ellenében, de még a védelmére rendelt katonai erővel szemben sem képes érvényt szerezni.

Öngyilkos vendéglős.

— Saját tudósítónktól. —

Pécs, 1900. szeptember 5.

Ma reggel nyolc óra után a Scholz-féle sörházba, hol ma katonai utóállitás volt, nagy kiabálva szaladt be egy cseléd s az ott levő rendőrnek ijedten kiáltotta:

— Jaj, hol vannak az orvos urak? A Bors ur agyonlőtte magát!

Bors Márton vendéglője a sörház-utca 3. szám alatti házban, a sörházzal átellenben van. Nyomban átsietett oda a katonai utóállitásról Círer Elek dr., tiszti főorvos és a katonarvosok s egyszersmind a rendőrséget is értesítették az esetről, honnan Ludvig Ferenc dr., kerületi orvos és Sárkány Ármia rendőrkapitány mentek ki kocsin, Rangha János, ügyeletes őrmester kíséretében.

A ház előtt nagy néptömeg futott össze az öngyilkosság hírére. A vendéglős is tele volt emberekkel, a mit a rendőrség kiűritett, mivel a gazda nélküli fejvesztett személyzet nem birt rendet tartani.

Bors Márton vendéglőst hálószobájában az ágy előtt fekvő felöltözve, vérbeborult állapotban találták. Mellette hevert egy nagy, hatlövetű revolver, melyből egy golyót lőtt a fejébe s em nyomban halálát okozta.

A vendéglős egyedül volt otthon. Ma reggel felkelt, felöltözött s kinézett a vendéglőbe s ott a cselédségnek parancsolt egyet-mást. Csakhamar azonban visszavonult szobájába s azt hitték róla, hogy ismét lefeküdt. Pedig ez idő alatt utolsó gondolataival foglalkozott s a halálra készült elő. Ugy nyolc óra előtt pár perccel azután egy dördülés hallatszott ki a szobából s mikor a cselédség beharag, a gazda ott feküdt, végső vonaglásban a padlón. Ijedten csapták be rá az ajtót és

Csuda olcsóság a BÉKA boltban!

Nyári és téli piquet paplan, zsebkendők, frotir és damaszt törülközők, továbbá vászon, kanavász, chiffon és grádi meglepő olcsón; szép választék selymekben és női ruhaszövetekben, új barchetek minden lehető színben és minőségben csak a BÉKA-nál kapható olcsón.

Irgalmasok-utca 10. sz. (Saját házban.)

rohantak orvosi segítségért, ha talán még mentség lenne.

De nem volt. Az orvosok csak a rögtön beállott halált konstatálhatták; a rendőrség pedig az öngyilkosságot minden kétséget kizárólag megállapította.

Erre vonatkozólag ott feküdt a szoba asztalán az öngyilkos írása; egy nyitott levél, melyben csak e pár szó állt:

„Kérem a rendőrséget, ne vitessenek ki a hullaházba; mert az Urral akarok maradni. Csókolom és tisztelgetem polgártársaimat.“

Közben az ágostontéri plébániáról lelékészt is hivattak az öngyilkoshoz, ki imát mondott felette s azután a holttestet feltették az ágyra s a gyászborult rokonok és az öngyilkos két kis gyermeke zokogtak mellette.

Bors Márton az öngyilkosság gondolatával már régebben foglalkozhatott. Tegnap azután megérlelődött agyában az öngyilkosság elhatározása, mert két gyermekét, 10—12 éves fiukat, elküldte a nővéréhez, hogy ott aludjanak. A gyerekeknek egy levelet is adott, melyben ezer forint volt; de irás semmi. Nővére azt hitte, hogy a pénzt családi viszonyai miatt küldi hozzá és nem is gondolt a retteendő szándékra, melyet fivére ily előkészületek után vitt véghez.

Az öngyilkosság híre gyorsan elterjedt az egész városban, mert Bors Márton sokan ismerték s vendéglőjét különösen az iparos és munkásosztály látogatta sűrűen. Tragikus tettet mindenki sajnálta s keresték-kutatták az okát.

Némelyek azt beszélték, hogy Bors el volt ítélve s félt a börtönbüntetéstől. Ugyanis egy vásári korcsmai verekedés miatt a rendőrség megsértéseért panaszolták be s a törvényszék el is ítélte. Azonban ez a híresztelés nem felel meg a valóságnak, mert a pécsi kir. tábla csak penzbüntetésre ítélte Borsot, a ki a büntetést le is akarta már fizetni, de ügye jelenleg a Kurián van még fenn.

Az öngyilkosság oka: családi viszály, mert Bors nem jó lábon állt a feleségével, a ki jelenleg nincs is itthon. Az asszony már a mult hetekben ügyvéd kezébe adta elválásuk ügyét s ez keserítette el annyira a férjet, hogy megvált életétől. Különbösen feleségét is lelővéssel fenyegette s a mult hetekben egyszer be is szaladt szobájába a revolverért s felesé-

gének menekülnie kellett előle, hogy kárt ne tegyen benne.

A rendőrség a vendéglőt lezáratta; a holttestet pedig otthon hagyta a lakásban, honnan pénteken délután fogják eltüntetni.

Hírek.

Pécs, 1900. szeptember 5.

Hulló levelek.

Egy szerelmében csalódott poétalelkű barátom írta az alábbi versikéket. Nem veszek el belőlük semmit, nem toldok hozzájuk semmit, úgy adom, amint ő azt szívéből tépte. Most már csendes ember, átkötözött a tulvilág örök honába, hogy ott esdjén áldást, boldogságot annak a részére, ki őt elhagyta, megcsalta, eifeledte.

Íme a ledölt fa hulló levelei:

A sötét sir szűk ölében,
Édes lesz a nyugalom;
Nem hat oda se földi gond,
Se szerelem, fájdalom

S ha majd egykor reám simul
Susogó szemfödelem,
S szívem megszűn érted verni:
Feledj el te is kedvesem.

Mi bántja, mi bántja
Szívemet, lelkemet?
Nem küzdés, nem nyomor,
Csak hitvány emberek.

Mi bántja, mi bántja
Szívemet, lelkemet?
Hogy a kit szeretek,
Az enyém nem lehet.

Mi bántja, mi bántja?
Szívemet, lelkemet?
Hogy a sir göröngye
Már ma el nem temet.

Megsiratnak, megzokognak,
Kiket soha nem ismertem;
Száraz szemmel csak egy marad,
Kit mindennél jobban szerettem.

Teher ez az élet!
De ha fáj is lelkem,
Csak engemet sujtson
Keserű végzetem.

De nélkülöd, édes,
Mit sem ér az élet.
Szeretném a halált
Megosztani veled.

Senki szemében se lássak könyeket,
Amikor majd engem oda kivisznek.
Idefenn is csak én sirtam, egyedül
Fájó könyeket!
Kiapadt már a forrásuk szememből:
Most már nem lehet.

Hej, sirnék én éjjel nappal szüntelen,
Csak volna, ki letörölné a könnyem.
De nincs senkim, elátkozott a világ,
Ki is tagadott!
Árva vagyok, mint a pusztán a virág,
Oly elhagyatott.

Nem kesergek azért,
Hogy a földre térek,
Hogy eltem oly ifjan,
Oly korán ér véget.

Csak az bántja lelkem,
Hogy itten kell hagynom
Az én édes szívem,
Szerelmes galambom.

Ha még soha nem szerettél,
Nem ismered az életet!
S ha nem csalódtál sohasem,
Nem tudod, mi a szerelem.

A lelkem nem hal meg, az
Élni fog,
A magas menyből majd te rád
Mosolyog.

Itt van a vég s senki sincsen körültem,
Pedig válni kellene már énnekem.
Hej, de sincsen, aki nyujtsa
Bucsuókra ajkát,
Nincsen, aki égbe küldné
Értem buzgó imáját.

A „Pécsi Figyelő“ tárcája.

Mondvacsinált anarkisták.

— A „Pécsi Figyelő“ eredeti tárcája. —
Írta: Horkai Elemér.

A budapesti hatodik kerületi kapitányságon a napokban előállítottak egy Tanyaca József nevű olasz cipészt, a ki már ki volt tiltva Budapestről.

Az olaszt tilos visszatérés miatt harminc napra ítelték el és kivitték a toloncházba, a hol azonban szigorubb felügyelet alatt van, mint a toloncház többi lakója.

Megkérdezték tőle, hogy Lucchenit ismerte-e vagy érintkezett-e vele, mikor Budapesten tartózkodott, de erre a kérdésre tagadó választ adott. A multja mindazonáltal nagyon gyanús és most szigorú vizsgálatot indítanak az ügyében. Különbösen azt kutatják, hogy nincsenek-e a fővárosban emberei, a kiknek segítségével itt tudott rejtőzködni, holott a rendőröknél megvan a kitiltottak között a személyleírása.

Az olaszországi illetőségű cipész édesapja időközben letelepedett a fővárosban és meg is jelent a kapitányságon, hogy tanuja legyen a fia kihallgatásának. Tanyaca, mielőtt a rendőrök kivitték a toloncházba, kérte az édes apját, hogy járjon közben a kiszabadítása érdekében. Az anarkista érzelmű olaszt, ha a vizsgálatot befejezték az ügyében, ismét illetőségi helyére küldik Olaszországba.

Körülbelül ilyen hangzású napihír járta be a napokban az összes fővárosi lapokat.

Umbertó király már lent pihen Olaszország azurkék ege alatt, ciprus illattól körülengett sirjában, Brescit, a gaz merénylőt is utolérte már a földi igazságszolgáltatás: ergastulumot akasztottak a nyakába, sőt Olaszország új királya, Emánuel ellen is terveztek már merényletet az »anarkisták,« legalább híre járt ennek, mert hírének kellett járnia, hiszen elvégre az efféle csinos és folytatásokat ígérő szenzációkat csak nem ereszthetik ki az olasz lapok olyan hamar a kezeik közül. — Legyen bár akárhogy ez a história, annyi bizonyos, hogy minden anarkista merénylet után a tudományosan képzett, vagy műkedvelő pszichologusok tenyerükbe hajtják a fejüket s mélyen elgondolkoznak azon, vajjon mi lehetett *pszichológiai* indító oka a merénylő szörnyű tettének?

Nem különben gondot okoz egy-egy ilyen merénylet a lavateristáknak is, kik szörnyű tudakossággal tanakodnak azon, hogy mily kaliberű, jellemű ember lehetett a merénylő. Persze miután egy már egyszer elfogott anarkista koponyájához férközni bajos, meglegszenek azzal, hogy a legfrisebb sütetű anarkistának különböző fényképeit tanulmányozzák s többnyire oda lyukadnak ki, hogy ennek az embernek a belső világosságát Lavater szerint nem lehet megállapítani, ez a pszichologusok dolga, mert bizony ez a koponya oly sima, hogy egy becsületrend tulajdonosának is dicseretére válnék.

Nos hát én nem vagyok sem pszicholo-

gus, sem lavaterista, de annyit tudok, hogy minden ilyen merénylő egy elvetemült gazember s egyéb semmi. S ha van a maga elvetemültsége mellett tettének valamely rejtett rugója, akkor ez kevés esetben más, mint a *hiúság*, melyet aztán — fájdalom — ugy a nagy világ, mint a különböző hatóságok a legteljesebben kielégítenek.

Mert nézzünk csak végig egy ilyen anarkista merényleten s mindjárt meglátjuk, mily furcsán is veszi ki magát a távolból nézve, higgadt megfontolással tekintve s nem a pillanat hatása alatt állva, melyben a merénylet megtörténik.

Nos tehát — mint legtöbb esetben — a merénylő azonnal, tettének elkövetése után kézrekerül, s ez az a pillanat, melyben: »a rendőrségnek kell a merénylőt megvédeni« az utca népe ellen, mely meg akarja linchelni. Aztán biztos fedezet alá viszik a gazembert s vallatni kezdik. Az elfogott anarkista vidáman, felemelt fővel, mint valami győzedelmes hadvezér egy darab ideig elpimaszkodik a hatósági közeleggel s végül is csak annyit vall be: hogy anarkista; a társait, ha ugyan voltak is neki, természetesen elhallgatja.

Ha már a kihallgatást teljesítő hatósági közeg kimerült s megunta, hogy egy ilyen merénylő ur — ki voltaképpen nem egyéb, mint egy kihallgatás nélkül is kötözni való bitang — tovább pimaszkodjék vele, akkor szépen erős zár alá helyezik az anarkistát, jól megéttetik, hadd pihenje ki szegény a gaztette fáradalmait, hatha aztán kedve lesz vallani. Itt van már elsősorban elhibázva a do-

Senkim sincsen, aki értem imázna,
Aki tőlem elbucsuzni kívánna;
Nincsen, aki könyvet ejtne
S ráborulna keblemre,
Senkim sincsen a világon,
Aki engem szeretne.

Hideg a tél, nincs fám,
Kenyerem,
Nincsen, hová hajtsam
A fejem,
Jó az Isten s terem
Jó szívet,
Letörli a fájó
Könyveket.

Lcgyen siri, csendes a hely,
Hol szívemnek nyugodni kell:
Boldogság és üdv neked,
Hűtlen kedves, Isten veled!

Közli: **Hegyháti.**

Napirend 1900. szeptember 6-án.

Naptár: csütörtök, szept. 6. — Róm. kath.: Zakariás. — Prot.: Zakariás. — Görög-kel.: (aug. 24.) Eutik. — Zsidó: Elul 12. — Nap két 5 óra 28 perckor; este nyugszik 6 óra 29 perckor. — Hold két délután 3 óra 20 perckor; nyugszik éjjel 12 óra 54 perckor.

Időjelzés: A központi meteorológiai intézet szerint: hűvös idő és helyenkint csapadék várható.

A községi közigazgatási tanfolyam megnyitása a belvárosi fuiskolában d. e. 10 órakor.

(A szeminárium új rektora.)

Hetyey Sámuel megyéspüspök *Pozsgay* József eddigi szemináriumi igazgatót állásától felmentvén, ezen hivatalra *Wurster* József dr. kanonokot nevezte ki, aki eddig a püspöki iroda igazgatója volt.

(Ullmann Károly halála.)

Ullmann Károly, a pécsi kereskedelmi világ egyik közismert tagja, ma délelőtt tíz órakor, negyvennyolc éves korában elhunyt Pécsen a Makár-dűlőben levő villájában. *Ullmann* Károly, ki a Pécsen levő bankházának huszonnégy év óta volt főnöke, a pécsi kereskedelmi és iparkamarának alelnöke, az osztrák-magyar bank cenzora, a pécsi kir. törvényszék keres-

kedelmi ülnöke, városi köztörvényhatósági bizottsági tag és a »Trieszti Általános Biztosító Társaság« főügynöke volt. A kereskedelem terén szerzett bokros érdemeinek jutalmául 1897-ik évben kereskedelmi tanácsossá nevezetett ki. Ugy ezen legfelsőbb helyről jövő kitérítés, mint mindazon tisztelbeli állások, melyeket az elhunyt bankár betöltött, fényes tanujelei annak a köztisztelő és szeretetnek, melyet *Ullmann* Károly ugy a kereskedelmi világban, mint a társadalom s különösen a pécsi társadalomban élvezett. *Ullmann* Károly halála nem jött váratlanul. Az elhunyt bankár már a tavasz folyamán gyöngéledő volt, midőn egy régebbi szívbajának tünetei újra kezdtek mutatkozni, miért is kezelő-orvosai tanácsára a fürdőszезon megérkeztével Nauheim-ba utazott, honnan egy héttel ezelőtt tért vissza. Állapota csak igen csekély mértékben javult, úgy hogy hazatérében Bécsben néhány napot kellett időznie, mert az ottani orvosok a szakadatlanul való tovább utazást állapotára nézve fölötte károsnak találták. Hazaérkezve a szállójába költözött *Ullmann* Károly, kinek állapota azonban napról-napra súlyosbodott, míg végre ma délelőtt elhunyt. Halála alkalmából a »Pécsi Kereskedelmi és Iparkamara«, valamint a Nemzeti Kaszinóra és a városházára kitéríték a gyászlobogót. Az elhunyt bankár temetése pénteken f. hó hetedikén délután 3 órakor lesz a Kis-Makár dűlői gyászházából a pécsi izraelita temetőbe. Elhunytát özvegye *Troszler* *Telegdi* Irmán kívül két gyermeke, Márton és Mariska, valamint kiterjedt rokonsága gyászolja. Az eddig *Ullmann* M. Károly cég alatt fennállott bankházat, az elhunyt bankár özvegye — valószínűleg *Ullmann* Irma cég alatt — változatlanul tovább fogja vezetni.

(A pécsi községi közigazgatási tanfolyam) előadói kara ma délután öt órakor értekezletet tartott a vármegyházán *Koszi*s Kamill vármegyei főjegyző, a tanfolyam igazgatójának elnöklété alatt, mely alkalommal a tandíj mentességért folyamadott tanfolyam hallgatók kérvényei fölött határoztak. A mi a tanfolyamhallgatókat egyébként illeti, azok száma a mai napon hatvankettőre szaporodott s még mindig érkeznek jelent-

kezések, úgy, hogy a tanfolyamnak Pécsen körülbelül hetven hallgatója lesz, kiknek legnagyobb része Somogy és Bácskából való. A pécsi községi közigazgatási tanfolyam helyisége a belvárosi községi elemi iskola épületének egyik termében lesz, hol holnap délelőtt tíz órakor tartja a tanfolyam hivatalos megnyitását br. *Fejérváry* Imre főispán, s ez alkalommal közlik a tanfolyamhallgatókkal a ma délutáni előadói értekezleten végleg megállapított órarendet is.

(Utóállitás.) A vármegyei katonai rendes vegyes utóállító bizottság *Koszi*s Kamill vármegyei főjegyző polgári elnök elnöklété alatt a Scholz-fele sörházban katonai utóállítást tartott, melyen *Durá*lia cs. és kir. őrnagy és *Horváth* honvéd őrnagy, *Binder* dr. és *Scholz* dr. ezredorvosok, valamint *Trizler* Rudolf dr. járási orvos jelentek meg. Utóállításra tizennégy reklamáló apán kívül nyolc ujong jelentkezett, kik közül a bizottság négyet tartott alkalmasnak a katonai szolgálatra.

(A gyűdi zarándoklat.) Tudvalevőleg pénteken indul a megyés püspök vezetésével a nagy jubileumi zarándoklat *Mária-Gyűdre*. Erre való tekintettel a püspök a zarándoklatban résztvevőket felmentette a bójt alól.

(Egyházmegyei hírek.) *Hetyey* Sámuel megyéspüspök Püspök-Szt.-Lászlóra *Palóc* Jánost adminisztrátorrá nevezte ki *Mária-Kéméndről*, *Riscán* Vitust Podgaiciról *Mária-Kéméndre* segédlelkésznek, *Mayer* Károlyt Ó-Kurdrol Podgaicira ugyancsak segédlelkészi minőségben, *Arányi* Géza üdülő segédlelkészt pedig Ó-Kurdra küldötte.

(A főjegyző itthon.) *Tróber* Aladár dr., városi főjegyző, hazatért szabadságáról s ma át is vette a főjegyzői hivatal vezetését *Tichy* Ferenc dr. első aljegyzőtől.

(Jelentés a vízről.) A *Tettye* forrás mai vízállásáról a főmérnöki hivatal a következőket jelenti: A víztartók tele vannak; a a tettyei forrás vízszolgáltató képessége folyó hó 5-én reggel 1345 köbméter.

log. Abban a boldog időben, midőn még bór-nadrágos, puskás csendbiztosok voltak a közrend őrei, s melyben alig-alig lehetett még hallani anarkista-merényletéről, aligha pimaszkodott volna egy egy ilyen lelkevesztett bestia a hatóság emberével s aligha hallgatta volna el azt, a mit nem akar megmondani, mert csendbiztos uraimék — magyarul kimondva — bizony kipofozták volna belőle a vallomást.

A másik nagy hibát a sajtó követi el, midőn hasábszámra foglalokzik külön a merénylő becses személyével, leközli életrajzát, kínos pontossággal feljegyzi minden szavát s aztán szidja a legvulgáratottabb hangon az ilyen gazembert, ki minél nagyobb az átok, melyet fejére szórnak, annál jobban hiszik s nem látja hiúságát elvakultan azt, hogy mily undorral fordulnak el tőle az emberek, hanem ebben az undorban is valami végzettszerű martíromságot lát, melyet a »szent ügyért« kell elszenvednie, de e »szent ügyről« legföljebb annyit tud, hogy kést nyomat a markába s azt mordták: »nincs és őd meg ezt a királyt!« Ha sikerül neki a gaztett, akkor meg van elégedve, mert eleget tett a »kötelességének«, a társak tárt karokkal fogadják;

ha pedig elcsipik, akkor sem érzi elvetemültségénél fogva büntetése súlyát, hanem eléleg kielégített hiúságának érzetében. Az az alak azonban, mely a perzsa sah ellen követett el merényletet, aligha követne el életében még egyet, mert a felemelő »vértanuság« helyett megáázó nyaklevest kapott, mit kétségtelenül kevesebb rizikóval megkaphat s merem állítani, hogy a perzsa sah elleni merénylet elkövetője jóval inkább megszennvedett tetteért, mint *Luccheni* és *Bresci* együttvéve.

Most pedig térjünk át a tulajdonképeni tárgyra, a »mondvacsínált anarkistákra«, kik között a hatóság jóvoltából *Tanyaca* ur foglalja el az első helyet, legalább az utóbbi időket véve irányadóul.

Tanyaca József egy közönséges, de egyéb ként jóra való suszter, ki soha életében rossz szándékkal még nem fogott fegyvert s a di-kicsnél egyéb még aligha fordult meg a kezében, persze olyan, minek a nyomában vér folyhatnék. Ennek az embernek megvan az a pechje, hogy Olaszországban született s egyszer hajba keveredvén, elárverezték a holmiját s miután így teljesen vagyontalanul nem nyújtott semmitéle garanciát s tán ha messze me-

részkedett, nyomorában lopott is, hát kitiltották a fővárosból. Ezzel aztán vége volt a dolognak, *Tanyaca* József után a kutya sem ugatott. Most aztán visszajött *Tanyaca* József Budapestre s mert *Bresci* éppen a közelmúltban ölte meg *Umbertot* s mert a suszter Olaszországban született, hát rálogják, hogy anarkista!

Szinte magam elé képzelem azt a bárgyu képet, a mit *Tanyaca* József vágthatott midőn a rendőrségen — hova csak »tilos visszatérés« címén vitték — nem csekély óvatossággal vallatni kezdtek, hogy nem e áll összeköttetésben az anarkistákkal, nem ismeri-e *Luccheni* urat és az »anarkista világ« többi »előkelőseit«?

Szegény *Tanyaca* József — kinek különben sehogy sem olasz hangzásu a neve — erre aztán annyira megijedt, hogy a rendőrségre kérte hivatalni a papáját, ki különben már évek óta letelepedett Budapesten és a székesfővárosnak már ki tudja mióta adófizető polgára s megkérte, intézkedjék a kiszabadtása iránt, mert ha valahogy rajta talál száradni az anarkista cím, hát bizony tisztára megeszik őt a rendőr bácsik!

Apáca-utca 2. sz.

A kizárólagos

Takarékpénztári új palota.

POSZTÓGYÁRI RAKTÁR

értesíti a n. é. közönséget, hogy a legújabb őszi férfi-szővet ujdonságok, u. m. honi, angol, gráci, s brünni gyártmányok megérkeztek s eredeti gyári árban árusíttatnak.

Leichner és Fleischer.

— **(Névmagyarosítás.)** Kiskoru Steinberger József. szigetvári illetőségű, budapesti lakos, vezetéknévénél »Sebestyén«-re kért átváltoztatása belügyminiszteri rendelettel megengedett.

— **(Beszámoló.)** Bogyay Máté, Keszthely országgyűlési képviselője, most vasárnap, szept. 2-án mondott beszámolót választóinak. Beszédében képét adta az országgyűlés négy évi működésének, szólt a nemzeti párt küzdelmeiről, buzgalmáról, kifartó munkásságáról, fejtegette obstrukciója okait. Elítélte Bánffy kormányának rendszerét s Széll Kálmán őszinte hívének vallotta magát. A beszédet megéljenezték, befejezte után a kormányelődököt táviratban üdvözölték. Az egybegyűlteket hallani kívánták a jelenvolt Herteleny Ferencet, Tapolca új képviselőjét, a ki a kérésnek engedett s beszédet mondott. Üdvözölte Bogyay képviselőtársát és kijelentette, hogy ő is Széll Kálmánt, ki a jog, törvény és igazság elveit vallja, egész odaadással támogatja.

— **(Ausztriából behozott naptárak.)** Mint tudva van, az idei X-ik t.-c. megszüntette a jövő év első napjától kezdve hazánkban a naptárak bélyegkötelezettségét. Ausztriában már a folyó év elsejétől bélyegmentesek lévén a naptárak, fölmerült az a kérdés, vajjon az Ausztriában bélyegmentes naptárak, ha a magyar állam területére hozatnak, a folyó évben itt nálunk bélyegilleték alá esnek-e? A pénzügyminiszter ezt a kérdést akként döntötte el, hogy a folyó esztendő végéig az osztrák tartományokból hozánk behozott naptárak bélyegkötelesek, tehát az, a ki ily naptárakat behoz, azoknak áruba bocsátása, forgalomba hozása vagy használatba vétele előtt köteles a szabályszerű bélyegilletéket leróni.

— **(A mai nap nevezetességei.)** A mai nap legnevezetesebb eseménye, hogy

Alapjában véve nem történt semmi, mint hogy egy a fővárosból kitiltott susztert azért, mert vissza merészkedett jönni, letartóztatott a rendőrség s aztán ráfogták, hogy anarkista gyanús!

Mi esetleg nem találunk semmit ebben, legföljebb megnyugszunk a rendőrségi tulbuzgóságban, de az igazi anarkisták ezt látva, egy fejjel magasabbra nőnek, amikor olvassák, hogy miként török magukat értük a rendőrség emberei, büszkék lesznek arra a hajszára, melyet ellenük indítottak.

A fővárosi lapok híre szerint a susztert, mint ők mondják: »az anarkista érzelmeű cipészt« a vizsgálat befejezése után eltolcolják Olaszországba. Ott aztán az anarkisták majd módját tudják, miként kell Tanyaca József közelébe férközni, tán bankettet is rendeznek a tiszteletére s nem lehetetlen, hogy Tanyaca József lesz az, kinek tört nyomnak a markába a legközelebb kiszemelt koronás fő számára.

Tanyacára büszkék lehetünk aztán mi is, mert hiszen mi exportáltuk őt az olasz anarkisták közé.

1586-ik évi szeptember hó ötödikén kezdődött Szigetvár ostroma s ez alkalommal lelte halálát II-ik Szoliman, ki a vár ellen intézett első rohamot személyesen vezette, melyet azonban a hős magyaroknak rövid, de kemény tusa után sikerült visszaverniök. A második nevezetessége szeptember hó ötödikének, hogy 1585 év e napján született Richelieu a hírneves kardinális és francia államférfiu, továbbá 1638 évi szeptember ötödikén született XIV. Lajos francia király. — Szeptember ötödike nem csekély jelentőségű a zene irodalomra is, mert 1791. év szeptember ötödikén született Mayerbeer a híres és ünnepezt zeneköltő, kinek szerzeményei: »Ördög Robert«, »Hugenották«, »A próféta« és »Az afrikai nő« még ma is a legjobb s leg-többbé művészetet igénylő operák közé tartoznak. — 1733 évi szeptember hó ötödike pedig Wieland híres német költőnek a halála napja.

— **(Ijesztés a halállal.)** Tegnap este egy uri házban a halállal akarta megijeszteni gazdaasszonyát egy cseléd. A cseléd ugyanis valami rossz fát tett a tűzre, a miért gazdaasszonya megdorgálta. Erre a leány este a konyhában sok sírás-rívás után egy nagy pohárba két csomag gyufát feloldott s a mérget odahelyezte az ágya mellé. Persze, nem azért, hogy megigya; hanem úgy, hogy az asszonya észrevegye. Az asszony észre is vette, de nem könyörgött neki, hogy ne eméssze el magát, hanem rendőrt hivatott s annak átadta a mérget is, a leányt is. A rendőrségen azután a leány beismerte, hogy neki eszeágában sem volt, hogy megölje magát; hanem csak meg akarta ijeszteni az asszonyát a halállal. A mit, hogy többé nem fog megpróbálni, szigoruan megfogadtatták vele és elbocsájtották.

— **(A legujabb magánlaksértés.)**

Furcsa panaszt tett tegnap egy szőlőbirtokos a rendőrkapitányságon. Magánlaksértésért panaszolt be egy uriembert, a ki pedig a panaszos hozzátartozóinak engedelmeiből tette, a mit tett. Ugyanis a bepanaszolt uriember egy rokona villájába akart menni. De a kerítés kapuját bezárva találta, mert a rokonék nem voltak kint. Hogy ne tette meg hiába az utat a városból a szőlőbe s ott megpihenhessen átment a szomszédba s ott megkérte a szomszéd feleségét és családját, hogy engedjék meg, hogy a ritka léckerítésen átmeheessen. Azok nevetve engedték meg azzal, hogy ha van kedve, bujjék át. Ő ezt meg is tette s már elfeledte az egész dolgot, mikor a szomszéd feljelentette — magánlaksértésért. A rendőrségen a bepanaszolt persze igazolta magát s a furcsa panaszszal elutasították a panaszost, ki valóban jó szomszéd lehet, ha még ilyen panaszra is rátanyalodik.

— **(Kereskedelmi utazók iparigazolványa.)** Miután egyes kiviteli cégek

még nem tudják, hogy külföldre küldött ügynököknek és utazóknak milyen okmányra van szükségük, megemlítjük itt, hogy külföldre menő kereskedelmi utazóknak iparigazolványra van szükségük, melyet következő módon kaphatnak: Az illető kereskedő tartozik egy a belügyminiszterhez intézendő folyamodáshoz adókönyvecskéjét az utolsó évről, a kir. törvényszéknek a cégbejegyzésről szóló végzését és a saját utlevelét 4 korona 20 fillér kíséretében csatolni, továbbá tartozik utazójának nevét és évi fizetését kitenni és végre tájékoztatni a belügyminiszteriumot a felől, hogy mely irányba vagy országba szándékozik utazóját küldeni. Az iparigazolvánnyal az utazó egy füzetet kap, mely ismerteti a kereskedelmi utazókat érdeklő határozmányokat, a mint azok a következő államokban érvényesek: Belgium, Brazília, Brit-Guyana, Brit-India, Bulgária, Chile, Dánia, Dél-Ausztrália, északamerikai Egyesült Államok, Fokföld, Franciaország, Görögország, Japán, Kanada, La Plata államok, (Argentina, Paraguay, Uruguay), Nagy-Britannia, Natal, Németalföld, Németalföldi India, Németbirodalom és Luxemburg, Norvégia, nyugoti Ausztrália, Olaszország, Oroszország, Queensland, Peru, Portugália, Románia, Spanyolország, Svájc, Svédország, Szerbia, Tasmania, Uj-Délwales, Uj-Seeland, Victoria.

— **(Eljegyzés.)** Wolf Jenő Budapestről eljegyezte Tolna Ozoráról Rosenspits Sárkát.

— **(Az előzékeny mohácsiak.)**

Csak néhány nap választ el még attól, hogy a pécsi nemzeti színház színtársulata, befejezve a vakációt, közelebb jöjjön hozzánk Mohácsra, mely derék színészeinknek utolsó nyári állomása, honnan folyó hó 27-én jönnek meg Pécsre. Özv. Tissy Dezsőné színtársulatának Mohácsra jötte alkalmából, elhatározta az ottani színügyi bizottság, hogy határozatot fog hozni. No hát igen. Mi a manónak akkor a színügyi bizottság, ha nem hoz határozatot? Igy esett meg aztán, hogy a mohácsi színügyi bizottság összeült és elhatározta, hogy az idei »sziniévad« tartama alatt előzékenyek lesznek a mohácsi szép hölgyek iránt, mely lovagias érzületüknek azzal adnak kifejezést, hogy a hölgyeket a nézőtér első soraiba ültetik, míg a férfiak hátul foglalnak helyet. Eltekintve attól — hogy dicsekvés nélkül legyen mondva — kételkedünk e furcsa határozat meghozatalában, mégis netáni eshetőségekre tekintettel, meg kell jegyeznünk, hogy színházba járni belépti-díj fejében szokásos s így ha valaki fizet azért, hogy az első sorban ülhesse, nincs az a színügyi bizottság, melynek határozata arra kényszeríthetné, hogy csupa előzékenységből a hátsó sorok egyikéből nézze végig az előadást, viszont nem lehet az előzékenység örve alatt arra kényszeríteni a hölgyközönséget, hogy állandóan elsőrendű helyet váltsanak maguknak. Különben a mohácsi színügyi bizottság eme

Van szerencsém a m. t. közönség szives tudomására hozni, hogy a

ÉRTESÍTÉS!

ROYAL-KÁVÉHÁZAT

szeptember 1-én átvettem. Midőn még 5 csikágói collender Carambol-asztalom, melyet Seifert udvari szállító új francia felszereléssel látott el, a n. é. közönség szives figyelmébe ajánlom, maradok

Hetenkint háromszor ifj. Korodi Gyula zeneestélyt rendez és pedig: **kedden, csütörtökön** és **szombaton.** — Telephon a t. kávéházi közönség rendelkezésére áll.

kiváló tisztelettel
Kádár István, kávé.

határozata nem szorul érvelésre, mert az ellen felebbeszéssel élt a legilletékesebb fórum: a hölgyek, kik azt mondták, hogy sokat vesztienének érdekes és kellemes voltukból a színházi előadások, ha a felvönásközöket nem lehet a színházban levő férfismerősökkel eltrécselni s így nem kérnek a móhácsi szinügyi bizottság előzékeny határozatából!

— **(Szórakozó atyafiak.)** Ilyenkor iskola év elején, mikor a beiratások folynak, elég szép számmal jönnek be vidékről a falusi gazdák, kik gyermekeiket hozzák az iskolába, hogy késő éveikre, midőn kezeiket már végkép felcserepesezi az ekeszarva, majd a »te-kintetes urra« lett fiu segítsesse az apját. Persze a beiratással, könyvvásárlással járó fáradság, no meg aztán a szokatlan városi zaj kimeríti a jó falusiakat, kik aztán, a mint időt szakíthatnak rá, testi épségük helyreállítása céljából itt is, ott is betérnek egy pohár sörre, minek aztán az a következménye, hogy mire besötétedik, hát a falusi atyafi fejére is valami szürke köd borul. Tegnap, a még elég korai esti órákban vagy három ilyen falusi bácsi ment végig a Király-utcán, aztán a mikor megunták beszszelt fejjel szidni a mi ősi városunk drága voltát, hát nótára fakadtak, melyet azonban már az utca végén betiltott a rendőr. Persze a torony alá nem jutottak a derék falusiak, mert hát némi elnézés a gyöngébbekkel szemben van ám a mi Buckó Bernátainkban is!

— **(Kikeresztelkedés.)** Ma reggel a székesegyházban egy izraelita leány vette

fel a keresztség szentségét *Krum* Péter székesegyházi karkáplán kezeiből, miután *Mayer* György, székesegyházi sekrestyeigazgató egy hónapig oktatta a kath. vallás tanaira. A keresztanyai tisztet *Rösinger* Mária, *Zeis* József neje vállalta magára. A konvertita zsidóleány neve *Steiner* Berta, ki most a keresztségben *Mária Antónia* nevet nyert, *Steiner* Adolf szentlőrinci kereskedő és neje, *Ganz* Terézia leánya. Ez maga a tényállás száraz leírása. A kikeresztelkedett zsidóleány multjában, vagyis inkább atyjának történetében egy megfoghatatlan mozzanat van, melyet bajos kimagyarázni, melynek ugyszólván lehetetlen okát megtalálni, ha csak maga *Steiner* Adolf meg nem mondja. *Steiner* Adolf ugyanis valamikor hitközségi sakter és előimádkozó volt Szent-Lőrincen, kit a hitközség egyszersmind az anyakönyv vezetésével is megbízott. S itt a bökkenő. *Steiner* Adolf anyakönyvvezető létére saját gyermekeit nem vezette be az anyakönyvbe s így 1898. évben a szentlőrinci főszolgabíró rendeletére *Steiner* Adolf gyermekeit utólag kellett anyakönyvvelni hiteles tanuk bizonyossága alapján. Mi oka lehetett *Steiner* Adolfnak, hogy gyermekei születését nem jegyezte fel az anyakönyvbe, ez az, mit megérteni nem lehet *Steiner* magyarázata nélkül, a mi pedig nagyon érdekes lehet. Hogy volt neki oka erre, az több mint bizonyos, mert azt fel nem lehet tétélezni, hogy, mikor több gyermeke is van, mindegyiknél elleledkezett volna szigorú kötelességéről, holott más gyermekekről nem feledkezett meg, más gyermekeket rendesen elanyakönyvelt. Ily nagyfoku feledékenységet kizártnak kell tekintenünk, ez egyszerűen abszurdum. Itt speciális oknak kell rejlenie, mit a hatóságnak volna kötelessége kitudni, mert ily eset elvégre nem magánügy, hanem már közügy annál is inkább, mert törvényellenes. Jellemző továbbá, hogy *Steiner* Adolf gyer

mekeit nem taníttatta, elannyira, hogy a most áttért hajadon sem írni, sem olvasni nem tud, a mi az egy hónapi hitoktatást bizony elképzelhetőleg megnehezítette. *Steiner* Berta, most már *Steiner* Mária Antónia, az 1898-ban utólagosan kiállított állami születési anyakönyv kivonata szerint 1872-ben született Kisasszonyfán s jelenleg Bécsben egyszabóval, ki katolikus vallásu, vadházasságban él. Csak egy hónapi tartózkodásra jött Pécsre, hogy kikeresztelkedhessék s most visszamegy Bécsbe és ott a kath. egyház törvényei szerint felveszik a házasság szentségét is, törvényesen egybekelnek.

— **(Megvert cseléd.)** *Szentes* Ágnes cselédleány sirva ment a rendőrségre s ott bepanaszolta a gazdáját, mert az felpofozta. A büntetés okát eleinte nem akarta bevallani, de hosszas foggatás után végre is elmondta, hogy egy kissé eljárt a szája az asszonya előtt s a gazdája meghallván ezt haragra lobbant s e haragjában verte meg őt. Mindazonáltal kéri a gazdája megbüntetését, mert ő ezeket a potonokat bosszulatlanul nem tudja elviselni, kiegészné az arcát.

— **(Nyavalyatörős gyerek.)** Csak egy ily ismert alakja van városunknak, ki naphosszat az utcán járkál könyöradományokból élve rongyos ruháiban. Nagyon gyakran előveszi a betegsége, s majdnem mindig a legnépesebb helyen. Ma délelőtt a ferenciek-utcájában vesztette el eszméletét s úgy vágódott végig az aszfalton, hogy betörte a fejét, melyből lassan szivárgott ki a vér. A szerencsétlen, valahányszor ily rohamai vannak, mindig beüti a fejét s így a legtöbbször nem is lehet másként látni sokszor heteken át,

családnak, mely körülményt ékes hivatalos stílusban majd közlik is a lapok annak idején.

Eppen midőn a gyászkiéret a temető nagykapuján kétoldalt megállott, hogy a halottaskocsit elhaladni lássák s hogy mintegy a halottól elbucsuzhassanak, vágatott az országuton haza Kelemen Jenő báró, porlepte öltözetben, habzó paripával.

III. FEJEZET.

— Igen; és ismét mondom; nem mondom, hanem a szemeidbe vágom azt a vádat, hogy szüleidet nem szeretted, sőt soh'sem szeretted; mondá *Wurster* Babette, az anya — leányához, a szépséges *Leonához*.

— Roppant pénzbe kerültél, amíg a fővárosban a szinatanodába jártál; az a sok ruha, az a temérdek pénz! Jesszusom, ilyen hálátlan leány!

— De hát mit akartok? Mit tegyek? Odaadjam magamat Kelemen bárónak? Pénzért! aztán ezt a pénzt adjam nektek? Ugy-e azt akarjátok? Fizetésemből megtakarítottam ezer forintot s ezt már nektek adtam; hisz minden évben adok annyit! Többet nem kívánhattok!

— Nem kívánhatunk?! Nem rossz valóban. Hát csak tudod te nagylelkű kisasszony, hogy hétfőn elárverezik a házunkat? És tudod-e miért? Azért kedvesem, mivel minden pénzünket reád költöttük s így, midőn nem győztük, a házra vettünk fel pénzt. Tizezer forint kell — máskülönben vége és mi mehetünk, hajléktalanul le-

— Hát nő, vagy férfi követte el a rablógyilkossági kísérletet?

— Nőért férfi, — volt az egyszerű válasz.

— Na, nem kinzom biztos urat, úgy is látom, hiába vallatom, úgy sem mondja meg, kire gyanakszik, — de mint mondá, hamarosan kézre kerül a bűnös — s ez nekem teljesen elég.

— Hamarosan — hagyá helyben a biztos. Azonban én az őrtanyára megyek s ezennel ajánlom magamat. Nagyon természetes, hogy minden fontos adatot azonnal közlök.

— Kérem is arra. Isten vele hát biztos ur!

A biztos befordult a Rév-utcába s szapora léptekkel indult Csuzi-val az őrtanya felé.

— Csuzi!?

— Tessen parancsolni biztos ur.

— Holnap vasárnap.

— Az szent igaz; mondá a meggyőződés hangján az öreg rendőr.

— Ne kotyogjon, várja be a végét.

— Igenis várom.

— Maga igen hasznavehető ember, ha akar az lenni. Tudja-e mit várok én magától?

— Nem én biztos ur, ha felakasztat . . .

— Eh, eh! pedig fogadni mernék, hogy kigyelmed nagyon jó tudja, hogy mit várok magától. Hé!?

— De nem tudom biztos ur, úgy segél . . .

— Ne esküdjözék Csuzi! hanem hát azért én elmondom kigyelmednek.

mint bekötött fővel s akárhányszor megesik hogy még az egyik sebe be sem gyógyult a fején, már is másik támad rajta. Mikor némi kínos vergődés után magához tért ma, mint rendesen, a zsebébe nyúlt, s elővette azt a vérfoltos kendőt, melylyel fejét bekötni szokta, másnak nem engedi bekötni, sőt, ha a rendőr be akarja vezetni a rendőrségre, hogy ott kimossák a sebet s úgy kössék be fejét, rendesen kisiklik annak kezei közül s egy mellékutóban láthatatlanul eltűnik. Ma is így tett s a kik látták, sajnálkoztak a nyavalyatörős fiún, a kin nem lehet segíteni egyrészt, míg másrészt nincs anyja sem, hogy rendesen élhetne.

— (Beszélgetés.) Szegény munkás emberek túlnak egy rakásban. Kezükben a véres verejtékek megszerzett kenyér, a mit hulló könyvek puhitanak meg. Tárgyalják az életet, beszélnek arról az életharcról, a mely lenyűgözi valamennyiüket, kora pusztulásra készíti a munkásnépet s elsanyargatja az erejüket.

A szót egy öregember viszi, a kinek két apró gyermekét vitte el a ragadozó halál, a szélvihar pedig természetét, kenyerét szállította el idegen vidékre. Arra a kevéskére, a mi megmaradt, rászállott a vöröskakas, úgy, hogy a jó öreg, a ki egyébként bele szokott nyugodni a változhatlanba, most csupa keserűség.

Beszél a sorsról, de nem tud vele megbékélni.

— Nem élet ez az élet, hiába történik a munka, a fáradozás. Nincs köszönet a szor-

galomban, mert gyümölcstelen marad. Megfordult a világ sorja, a gazdagokhoz szegődött a szerencse, azokat segíti az Isten. Mert hát a jó Isten nem a szegénynek az Istene, hiszen az is *Úristen*.

És száll a szó, utána néma csönd támad. A megsanyargatott szív belemertül a gondokba, csak egyik-másik motyogja magában:

— Abbizony *Úristen*!

— (A *bájenőcs*.) Örök szomorúságban telt eddig az élete a szegény Julisnak. Egy pillanatnyi öröme is alig volt. Gyermek korában betegség döntötte az ágyba, s mire elmúlt a veszedelmes, hosszú betegség, nyoma odaült az arcára. Szerette volna Julis mindenáron visszanyerni gyermekkori szépségét és semmi áldozattól nem riadt vissza, amidőn egy napon egy cigányasszony azt ígérte neki, hogy készít számára bájenőcsöt, amelytől oly szép lesz, hogy deli legények koptatják utána csizmájukat. Ezzel az ígérettel aztán a vén cigányasszony kicsalt a leánytól hetvennyolc korona készpénzt és több öltözet ruhát s azzal megszökött Pécsről. A leány ma sirva panaszkolta el baját a rendőrségnek és keserűséggel átkozta a cigányasszonyt, miközben ily szavakra fakadt:

— Azt mondta a cudar, hogy deli legények bomolnak majd utánam, holott még csak egy cigány baka sem vet szemem rám . . .

A rendőrség megindította a nyomozást a cigányasszony kézrekerítése iránt.

— (A *pécsi keresk. és iparkamara*) holnap délelőtt 10 órakor rendkívüli ülést tart, melyen az elhalt alelnök *Ullmann* M. Károly emlékének fognak áldozni.

— (A *város egészségügyi bizottsága*) holnap (csütörtökön) délután 3 órakor ülést tart, melyen *Herbert* János, gazdasági tanácsos nyugdíjazási ügyét fogják tárgyalni.

A „*Turul*“ cigaretta hüvely legfinomabb valamennyi gyártmány között, az egészségre nem ártalmas. Különlegessége, hogy a **cigaretta egyszer meggyújtva, minden szívás nélkül is egyenletesen végig ég**, teljesen szagtalan és tiszta anyagánál fogva az egészségre ártalmatlan.

100 darab 36 fillér.

Kapható minden tőzsdén és minden jobb kereskedésben.

Pécsett

Engel Lajos utóda

könyv és papirkereskedésében,
postán bérmentve küldve

2000 drb	7	korona
5000 „	15	„

— Az ám, — jó lesz, mivel én másként nem tudom.

— No jól van. Hát lássa Csuzi, maga a mai vizsgálatnál jelen volt; maga vén róka velem együtt s maga azt igen bölcsen tudja, hogy magának holnap legalább öt pengő forint kell, mert magának el kell menni a nagy korcsma söntésébe délután s maga nagyon jól tudja, hogy magának az urasági cselédekkel beszédbe kell eredni s ha mindjárt az egész öt pengő rámenne is erre a tréfára.

— Na Csuzi, nem folytatná?

— Dehogynem biztos ur; nekem bizony elkeseredett napom lesz holnap; mivel a rendőrségtől elcsaptak; civil ruhában busulok én szegény vén csont s akárkinek is elmondom, hogy most kenyérvesztett ember vagyok.

— Bravó Csuzi! lássa kigyelmed, milyen vén róka maga. Hanem azt is megmondom Csuzi, hogy a télire való két göbölt könnyen megszerezheti már most aratás után, — ha eszín lesz. Reggel összeveszünk az őrshobán a pénzt pedig már most odaadom, jöjjön Csuzi, vén huncut Csuzi!

Az öreg rendőr örömtől fénylő szemekkel követte felebbvalóját. Délután pedig úgy intézte a dolgát, hogy nagyon sok szolgálival találkozott, kiknek el-el panaszkodta, hogy a rendőrbiztos nagyon rosszul bánik vele, hogy üldözi, — hogy aligha tartja ki Szent Mihályig ezzel az emberrel s ha volna valahol egy kis szolgai állás, szivesen itt hagyná a várost. Szégyen gyalázat, már harminc esztendeje szolgál becsülettel, hűséggel s most kitarja ez az ember, ez a félkegyelmű biztos. Vigasztalták, csititgatták, — mások meg közbenjárásukat ajánlották fel, — hogy majd így, meg úgy beszélnek a biztossal stb.

— Holnap van a születésem napja — így kiáltott fel keserűen — ilyen szomorúan még nem hagyta megérem ezt a napot az öreg Isten.

— Semmi! légy nyugodt öregem, mondták neki, csak úgy megisszuk az áldomást a nagykorcsmában, mint máskor, aztán hétfőre minden jól lesz. Mások meg faggatták az öreg Mayer meggyilkoltatásáról. — Tudom is én, hiszen már mindent titkolnak előttem; hát azért gondolom, hogy elküldenek nyugdíjba.

— Délután még kivonulok diszben Dénes gróf temetésére; és ez lesz alighanem utolsó diszkirukkolásom.

A szerencsétlen fiatal gróf temetése valóban megindító volt. Tömérdek koszorút küldtek egyesek, testületek, családok; a megye meg a kaszinó koszoruja volt a legimpozánsabb. Két bérkocsi vitte ki a koszorukat lassu lépésben a temetőbe. Az utolsó pillanatban érkezett Sára baronesse vanília-koszoruja itolyaszin selyem moirée szalaggal. A szalagon csupán ez állott arany betűkkel: A viszontlátásra! Minden szem, mely elolvasta e két szót, megdöbbenve könybe lábadt. Sára azonban személyesen nem jött el, csupán az erkélyről intett kendőjével szeretett Dénesének egy utolsó „Istenhozzád“ ot. A cigányok az egész uton az elhunyt kedvenc nótáit huzták, melyek még a teljesen idegent is könyekre indították.

A koporsó után az agg Halassy gróf, az elhunyt nagybátyja tipegett lehorgasztott fővel, talán azon gondolkodott, hogy most már ő rajta áll a sor, nemsokára őt viszik a családi sírboltba s aztán majd a Halassy-Hársy cimert megfordítva utána dobják a hűvös, néma sírboltba. Dénes báróval magvaszakadt a Halassy-Hársy

Művészet, irodalom.

○ **Tiszay Dezső emléke.** Luzernben váratlanul elhunyt színigazgatónk tudvalevőleg alelnöke volt az országos színészegyesületnek és tagja ez egyesület tanácsának. Az egyesületi tanács tegnap tartott ülésén *Molnár László* elnök szép szavakban méltatta *Tiszay* emlékét, ki egyik legbuzgóbb tagja volt az egyesületnek. A tanács jegyzőkönyvébe igaz részvétellel iktatta emlékét és érdemeit. *Tiszay* helyére a tanácsba *Balla Kálmán* telt be.

○ **Gyermek-Divat,** az anyák e kedves ujsága, hetedik évének 9.-ik száma megjelent. Körülbelül 100 képpel tarkított nyolcoldalas főlapján hasznosan oktatja a szorgos anyákat arra, hogy az elhasznált, vagy nagyok kinőtte ruhát miképp kell a kicsinyek számára átalakítani, vagy újat varrni. A Gyermek-Divat hónaponta megjelenő ujság. Előfizetési ára a lehető legolcsóbb: a július—szeptemberi negyedévre egy korona tíz fillér, postán küldve. Megrendelhető a kiadóhivatalban, Budapest, Rökk Szilárd-utca 4. szám.

○ **A Patyolat** hetedik évének 9. száma megjelent. Ez az egyetlen magyar ujság, mely kizárólagosan a fehérnemű-divattal foglalkozik. A Patyolat minden hónap elején megjelenő ujság. Előfizetési ára postán való küldéssel a július—szeptemberi negyedévre egy korona tíz fillér. Megrendelhető a kiadóhivatalban, Budapest, Rökk Szilárd-utca 4. szám.

— **Az előfizetési díjakkal** hátralékban levő t. előfizetőinket hátralékaik mielőbbi szives beküldésére kéri a kiadóhivatal.

T a n ü g y.

)(**Veni Sancte.** Városunk két középiskolájának volt ma az ünnepélyes évmegnyitó istentisztelete, Veni Sancteja. A zirc-ciszterci rendi kath. főgimnázium növendékei reggel félnyolc órakor vonultak a tanáraik kíséretében a belvárosi plébánia templomba, ahol az intézet új igazgatója, *Vass Bertalan* dr. tartotta fényes segédlettel az ünnepélyes Veni Sanctét. A kóruson az intézeti énekkar adott elő *Bitter* Illés főgimnáziumi tanár vezetésével egyházi énekeket. — Az állami főreáliskola tanulói részére *Wurster József* dr. kanonok celebrálta fényes segédlettel a Veni Sanctét az irgalmasrendiek templomában. A kóruson *Hölzl* miséjét adták elő a székesegyházi férfi karénekesek. Mindkét templomban az ifjuságon kívül a szülők s az ifjuság jó barátai nagy számban voltak jelen.

)(**Az iskolaév kezdete.** Lapunk tegnapi számában közöltük a pécsi ciszterci főgimnázium, a pécsi polgári leányiskola, valamint a községi elemi népiskolák idei tanulói létszámát. A pécsi főreáliskola nyolc osztályába az idén összesen *négyszázhatvankét* tanuló iratkozott be, tehát huszonegygyel több, mint a múlt iskolaév elején. Az idén beiratkozott tanulók száma osztályonként a következőleg oszlik meg: A I. a) osztályban 60, az I. b) osztályban 60; a II. a) osztályban 47, a II. b) osztályban 46; a III. a) osztályban 32, a III. b) osztályban 37. A IV.-ik osztályban

57; az V.-ik osztályban 36; a VI.-ik osztályban 57; a VII.-ik osztályban 30; a VIII.-ik osztályban 23 tanuló van az idei tanévre bejegyezve. Dacára annak, hogy az intézet igazgató-sága minden lehetőt megtett, hogy a jelentkezett tanulókat mind elhelyezze, illetve felvegye, mégis kénytelenek voltak tizenegy vidéki tanulót visszautasítani. A pécsi felsőkereskedelmi iskolában, tekintve a jelentkezések nagy számát, holnap (csütörtökön) is folynak a beiratások, az előadásokat pedig a most folyó érettségi pótvizsgák miatt csak szeptember hó 10-én kezdik meg, ugyisintén meghosszabbították a holnapi nappal a pécsi »Miasszonyunk« zárójárásában is a felvételi határidőt.

)(**Nyugdíjazott tanítók.** A m. kir. válás és közoktatásügyi miniszter *Horváth István* arányosi és *Szautter Gyula*, ivánbattyáni tanítókat saját kérelmükre nyugdíjazta.

T Á V I R A T O K.

— **Elhunyt erdőigazgató.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) *Girsik János*, nyugalmazott osztálytanácsos, kolozsvári állami erdőigazgató, ma reggel meghalt. Ötvenkét évig szolgált az állami erdészetet s *Rudolf* trónörökösnek a görgegyi vadászatokon kedvelt embere volt. Előkelő rokonság gyászolja. Pénteken temetik.

— **Minisztertanács.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az őszi miniszterek Budapestre érkeztek. A mai minisztertanács szokatlanul hosszú ideig tartott.

— **Háboru Khinában.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az orosz vezérkarhoz érkezett jelentés szerint a *khinai csapatok és a boxerek Pekingből elmenekültek.* A vasut Peking környékén teljesen el van pusztítva.

Az Egyesült államok kormánya gyanúsítja *Li-Hung-Csangot*, — hogy egész *Mandzsú-országot* felajánlotta Oroszországnak, ha neki kedvező békefeltételeket biztosít.

A belga hadügyminiszteriumba érkezett jelentés megerősíti, hogy *Khinában tényleg beszüntették az ellenségeskedést.* Az összekötő vonalak mentén sehol sem látnak khinai csapatokat.

— **A perzsa sah utazása.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Bécsből jelentik, hogy végleges megállapodás szerint a perzsa sah folyó hó 20-an este érkezik *Marienbadból* Bécsbe s mint a király vendége a *Burgba* száll. Folyó hó 24-én Budapestre utazik; szép időben hajón, rossz időben vasuton.

— **Két cáfolat.** (A „Pécsi Figyelő“ eredeti távirata.) Az „Egyetértés“ mai számában a miniszterelnöknek egy főispán előtt állítólag tett ama nyilatkozatát közli, mely szerint csak ideiglenes belügyminiszternek tartja magát s a terhet nem sokáig fogja viselni. A legilletékesebb helyről kijelentik, hogy a *beszélgetésből egy szó sem igaz.*

Ugy szintén alaptalan *Khuen Héder-váry* horvát bán lemondási híre is.

Nyilt-tér.

Köszönetnyilvánítás.

Akik Istenben boldogult férjem folyó hó 4-én végbement temetésén szives megjelenésökkal részt vettek, fogadják ezuton is őszinte köszönetemet.

Pécs, 1900. szeptember 5 én.

özv. *Németh Vilmosné.*

Laptulajdonos Felelős szerkesztő
SZAUTTER GUSZTÁV PLEININGER FERENC
TAIZS JÓZSEF
kiadó.

Hirdetések.

AZ ANKER

élet- és járadék-biztosító társaság.

Alapított 1858-ban.

A társaság vagyona 134 millió korona. Biztosítási állomány 500 millió korona. Eddigi kifizetések 110 millió korona.

Ezen intézet a legolcsóbb díjtételek és rendkívül előnyös feltételek mellett köt élet-, halál-járadék és gyermekbiztosításokat.

A nyereségyrészesüléssel kötött biztosítások fölmulthatlanok, amennyiben **A. osztalék-terv szerint a összes befizetett díjak után évenként 3% kamat lett eddig kifizetve.**

A kötvények megtámadhatlanok és érvényesek öngyilkosság esetére is.

Bővebb értesítést és felvilágosítást ad az intézet képviselője:

Nyitrai Andor,

Pécsett, Kossuth-u. 5. sz.

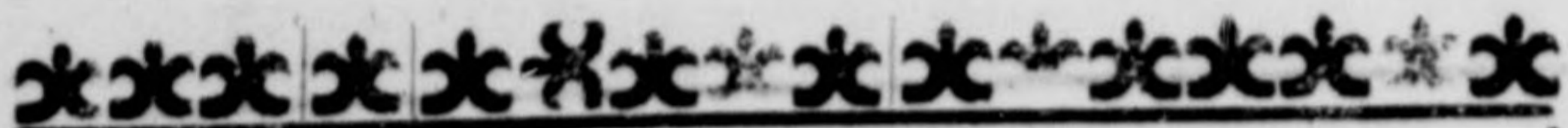
Finom csemege asztali- és fajszólo

rendelhető

NICK A. K. csemege-üzletében
Pécsett, bazár-udvar.

5 kilós postakosár bárhova bérmentve 4 korona.

Nagyobb megrendelések elfogadtatnak és legjutányosabban számittatnak.

Meglepő

olcsó árakon vásárolható
FEHÉR BÉLA

óriási választéku

BUTOR

raktárában

PECSETT, Apáca-utca 2. sz. a.
a takarékpénztári új palotában.

A legszebb kiállítású és legjobb **készítményű asztalos és kárpitos**

butorok.

Finom

csemege-szőlő

kapható

Jankovits Hugó-nál

Pécsett, vásártér 7. sz.

4589. sz.
tlkv. 1900.

Árverési hirdetmény.

A dárdai kir. jbiróság mint tlkvi hatóság közhirre teszi, hogy Gusenberger György baáni lakos végrehajthatónak Kresz Ferenc és neje Folk Anna baáni lakos végrehajtást szenvedett ellen 996 kor. 48 fill tőke és jár. iránti végrehajtási ügyében az árverést a dárdai kir. jbiróság területén levő Baán községben a 977. sz. betétben felvett A l. 1—7. sorsz. zsellérbirtokra 638 koronában megállapított kikiáltási árban elrendelte s hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1900. évi szeptember hó 26. napján délelőtt 10 órakor Baán községben a jegyzői irodában megtartandó nyilvános

árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át, vagyis 63 kor. 80 fillért készpénzben, vagy az 1881: 60. t.-cikk 42-ik §-a jelzett árfolyammal számított s az 1881. november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyminiszteri rendelet 8-ik § a kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: 60. t.-cz 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Dárdán, a kir. jbiróság, mint tlkvi hatóságnál, 1900. évi június hó 11-én.

Székács albiró h.

Molnár,
kir. albiró.

A n. é. butorvásárló-közönség figyelmébe!

Van szerencsém közhirre tenni, hogy a **Makár-utca 18—20. sz. alatt** lévő butorraktárom **további fönntartása** mellett, a n. é. közönség kényelmének teljes kielégítésére

a Ferenciek-utca 7. sz. a., dr. Kereky-féle házban

BUTORRAKTÁRT

rendeztem be, hol csakis saját készítményű, solid kivitelű butoraim állanak a n. é. vásárló közönség rendelkezésére, különféle stílusban és legolcsóbb árak mellett, nagy választékban.

Kérem tehát előforduló szükség esetén a n. é. közönség b. pártfogását.

Pécsett, 1900. augusztus hóban.

Kiváló tisztelettel

KLEIN ADÁM,

épület- és butor-asztalos.
(Makár-utca 18—20.)

Ezen rovat alatti hirdetések ára
10 szóig 40 fillér, — minden
további szó 4 fillér.

APRÓ HIRDETÉSEK.

KISHIRDETÉSEK elfogadtnak a kiadóhivatalban és az elárúsító helyeken.

Lapunk **egyes számai** kaphatók és **kishirdetések** elfogadtnak a következő helyeken:

Breisach Aranka,
(tőzsde, Irgalmasok-utca 2. sz.)

Grosz József,
(tőzsde, Jókai-tér.)

Gyimóthy Gyula,
(fűszerkereskedés, Vásár-tér sarkán.)

Habler Anna,
(tőzsde, Pécsi Takarékpénztár átellen.)

Herdlein-féle tőzsde,
(Király-u. Lyceum-templom átellen.)

Kugler József,
(fűszerkereskedő, Makár-utca)

Léhner Béla,
(fűszerkereskedés, Korona-vendéglő.)

Molnár János,
(fűszerkereskedés, Király-utca.)

Rözge István,
(fűszerkereskedés, Bátor és Klimó-u. sark.)

Sipos János,
(fűszerkereskedés, Pálya-utca.)

Özv. Tausz Vilmosné,
(dohánytőzsde, Király-utca 1. sz.)

Cserépkályhák, régi alakúak, olcsó áron eladóak. Érdeklődők forduljanak a kiadóhivatalhoz.

Vasalt boltajtó, használt, 15 frtért eladó. Cim megtudható a kiadóhivatalban.

Egy szoba és konyhából álló lakás kiadó Perczel-utca 35. számú házban.

Valódi tiszta borecet kapható csakis Ribay Antalnál Apáca- és Vörösmarty-utca sarkok. 1 liter 30 kr.

Cimbalom- és citera-oktatást és hangolást eivállal Rosa Antal Perczel utca 40.

Kert-utca 10. sz. (földszint) 4 szoba és mellék-helyiségekből álló lakás nov. 1-re bérbeadandó.

Legszebb névjegyek, meghívók és egyéb nyomtatványok Taizs József könyvnyomdájában kaphatók.

Ugyanott **írószer**ek és **papírok** nagy választékban raktáron tartatnak.